

РЕШЕНИЕ

№ 101

гр. Варна, 28.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разгледа докладваното от Георги Йовчев Въззивно търговско дело № 20233001000017 по описа за 2023 година

Производството е с правно основание чл. 258 и следв. ГПК.

Производството е образувано по въззивна жалба на “ДаллБогг: Живот и здраве” АД, с ЕИК 200299615, със седалище гр.София срещу решение №51/07.07.2022 г. по т.д.131/2021 г. по описа на ОС - Силистра, с което въззивникът е осъден да заплати на Н. П. И., И. П. И., С. С. И. и И. П. И. от гр.Силистра, ул.,„В. Т.“ № 17, вх.Б, ет.2, ап.3, суми от по 100 000 лева на всеки, представляващи допълнително обезщетение (към вече изплатеното от 20000 лева) за претърпени неимуществени вреди от причинената смърт на П. И. И. с ЕГН ***** (б.ж. на град Силистра, починал на 23.02.2017 год., за което е съставен Акт за смърт № 131 от 25.02.2017 год.) вследствие на пътно-транспортно произшествие възникнало на 23.02.2017 год., около 18.30 часа в гр. Силистра, по ул. „В. Т.“ до дом № 19, виновно причинено от Р. Д. С., ведно със законната лихва върху главницата от 100000 (сто хиляди лева), считано от 06.08.2018 год. до окончателното изплащане на сумата/главницата, на основание чл.432 от КЗ.

Във въззивната жалба се сочат допуснати нарушения при постановяване на решението, изразяващи се в противоречие с материалния закон – чл.52 от ЗЗД. Поддържа, че определените и заплатени от застрахователя преди завеждане на делото обезщетения в размер на по 20 000 лева за всеки от ищците е справедливо. В условията на евентуалност излага, че присъденото обезщетение е завишено и не отговаря на установената съдебна практика, по отношение определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Излага, че са налице основания за допълнително намаляване на обезщетението, тъй като е налице съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия. Излага съображения относно началния момент, от който следва да бъде присъдено и обезщетение за забава.

Насрещните страни Н. П. И., И. П. И., С. С. И. и И. П. И., всички от гр.Силистра са подали писмен отговор, в който оспорват жалбата.

Съдът, след преценка на представените по делото доказателства, доводите и възраженията на страните в производството, в съответствие с правомощията си по чл. 269 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Страните не оспорват предпоставките за възникване отговорността на застрахователя – наличието на деликт при съответното авторство, противоправност на деянието; наличието на валидно застрахователно правоотношение между причинителя и застрахователното дружество по застраховка „гражданска отговорност“; настъпването на застрахователно събитие като юридически факт, пораждащ отговорността на застрахователя; наличието на съпричиняване от страна на пострадалия. Следователно – процесните претенции са доказани по основание, доказано е и насрещното възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия, предвид обстоятелството, че жалба от ищците срещу решението в отхвърлителната част, не е подадена.

Въззивните възражения са сведени единствено до неправилността на съдебния акт, поради нарушение на материалния закон – чл.52 ЗЗД и по отношение процента на съпричиняване. Поддържа се, че е налице неправилно определяне на дължимото обезщетение, посредством прекомерното му увеличаване в нарушение на принципа за справедливост и несъобразяване с наличието на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия в особено големи размери. В този предметен обхват следва да се произнесе и въззивния съд съобразно правилото на чл. 269, изр.2 ГПК.

Съобразно разпоредбата на [чл.51, ал.1](#) във връзка с [чл.52 от ЗЗД](#) на обезщетение подлежат действителните и налични вреди, като при преценка за наличността им трябва да се изхожда от конкретната фактическа обстановка. Дължимото обезщетение за причинени неимуществени вреди от смъртта на близък човек следва да се определи към момента, от когато е породено основанието за обезщетяване, тъй като вредата е обективирана с настъпване на непозволеното увреждане, с факта на осъществяване на деликта - личното засягане на защитените ценности. При преценка на размера на обезщетението следва да се отчетат и съобразят не само претърпените вреди и страдания, но и тези, които ще продължат да бъдат търпени от пострадалия във времето, тъй като продължаващите във времето болки и страдания не са ново правопораждащо основание за вредата. Продължителността на времето, през което се търпят и ще се търпят страданията, следва да се отрази и на размера на дължимото обезщетение.

Според показанията на свид. М. Г., след инцидента общото физическо и психическо съС.ие на съпругата Н. И. се е променило драматично, станала е много затворена, често е плачела, загубила е желание да работи, а преди това като учител е умеела изключително да увлича децата.

Изключително рязка промяна в психическо съС.ие е настъпило и при детето на пострадалия – И. И.. Според свидетелите Й. Х., Галина И. и М. Г., въззИ.емата И. И. е разчитала изключително много на моралната и финансова подкрепа на своя баща, тъй като е завършвала средното си образование и е имала желание да изучава астрофизика в университет в Англия. След загубата на баща си, същата се е затворила в себе си, ограничила е социалните си контакти, не е отишла на абитуренския си бал.

От показанията на свид. Й. Х. се установява, че родителите С. С. И. и И. П. И. са понесли изключително тежко новината за смъртта на своя син. Установява се, че преди произшествието, пострадалият се е грижил за своите родители, посещавал ги е ежедневно, а през почивните дни и през лятото, заедно са посещавали родната им къща в близко село. След смъртта на сина им, въззИ.емите са се затворили в себе си, непрекъснато са плачели и са говорили за него.

Със загубата на съпруга, баща и син, въззИ.емите Н. П. И., И. П. И., С. С. И. и И. П. И. са се лишили от моралната подкрепа и опора на един от най-близките хора в живота им, като завинаги и до края на живота си ще трябва да живеят с болката от нелепата загуба, изгубвайки го при трагични обстоятелства като такава загуба няма паричен еквИ.лент.

Следва да се съобрази, че търпените от ищците болки и страдания, както в

психологичен, така и в емоционален план, не се ограничават само до изживените към момента на загубата от смъртта на близък, скъп и незаменим за въззИ.емите – техния съпруг, баща и син, настъпила вследствие на процесното ПТП, а тези болки и страдания продължават и след това, като нанесените травми не са отшумели, за което говорят у събраните свидетелски показания.

Преценката за размера на обезщетението по чл.52 ЗЗД се извършва за всеки конкретен случай по справедливост и вътрешно убеждение. Основната функция на съда е да осигури прилагането на закона и тази му дейност не може да бъде обусловена от волята на страните, когато следва да се осигури приложение на императивен материален закон, установен в обществен интерес. В съответствие с разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, съдът следва да определи справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди от деликт, поради което оценката на увредения по отношение на претърпените неимуществени вреди, която намира своя израз в петитума на исковата молба, не е ограничителен критерий за определяне размера на справедливото обезщетение от страна на съда. Ето защо посоченият от пострадалия паричен екВ.лент на претърпените от него неимуществени вреди, не обвързват съда, тъй като законодателят е възложил именно на него задължението да определи размера на справедливото обезщетение (чл.52 ЗЗД). При постановяване на решението съдът е длъжен да вземе предвид и фактите, от значение за размера на вредите, настъпили след предявяване на иска (чл. 235, ал. 3 ГПК), тъй като продължаващите в хода на процеса болки и страдания не са ново правопораждащо основание. Размерът на заявената претенция не съставлява решаващ фактор при преценката относно действителния размер на вредата, подлежаща на обезщетяване, тъй като претендираното обезщетение може да не е равно по размер на определеното от съда по справедливост. В този смисъл са и дадените разяснения в ТР 1/2021 г., постановено по тълкувателно дело N1 по описа за 2021 г. на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на ВКС.

Ето защо, по изложените съображения, настоящият съдебен състав с оглед точното приложение на чл. 52 ЗЗД приема, че обезщетението за неимуществени вреди, преди разглеждане на възражението за съпричиняване, за всеки от близките, следва да се определи в размер на по 150 000 лева.

Тази сума е напълно съобразена с интензитета, продължителността и характера на претърпените болки и страдания. Същевременно обаче, справедливостта по смисъла на чл.52 ЗЗД е морално-етична категория, която не е абстрактно понятие и следва при всяко положение да бъде съобразена с икономическия растеж, настоящ стандарт и средностатистическите показатели за доход и покупателни способности към датата на деликта. В тази връзка следва да се изтъкне, че именно посочената динамика в икономическа конюнктура стои в основата на непрекъснатото нарастване нИ.та на застрахователно покритие за неимуществени вреди. Задължението на застрахователя е функция от задължението на застрахования да обезщети увреденото от него лице, а същевременно двете задължения са едни и същи по съдържание и размер в рамките на застрахователния договор. В този смисъл е и даденото разрешение в постановените по реда на чл.290 от ГПК решения на ВКС и съставляващи поради това задължителната по смисъла на ТР 1/2010 г. на ОСГТК на ВКС практика - Решение № 83 от 6.07.2009 г. по т. д. № 795/2008 г. на ВКС, II т. о., и Решение № 1 от 26.03.2012 г. по т. д. № 299/2011 г., II т. о., Решение 25 от 17.03.2010 г. по т. д. № 211/2009 г., II т. о, Р. № 206 от 12.03.2010 г. по т. д. № 35/2009 г. II т. о., определение № 454 от 1.07.2020 г. на ВКС по т. д. № 2527/2019 г., II т. о., ТК и редица други.

При окончателното определяне размера на обезщетението следва да бъде взето предвид степента на съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия. Съпричиняването на вредоносния резултат от пострадалия не е елемент от фактическия състав на престъплението, за което е признат за виновен деликвента /извършителя на деянието Р. С./, поради което и това е обстоятелство, което рефлектира върху размера на отговорността, в това число и когато се касае за присъждане на обезщетение по чл. 52 от ЗЗД. Обстоятелства, от които би могъл да се направи обоснован извод за наличие на

съпричиняване от страна на починалия не са били обсъждани от наказателния съд в присъдата, а и дори това да е било сторено подобен извод не ангажира съда, разглеждащ имуществените последици от установеното престъпно деяние доколкото не представлява елемент от престъпния състав.

Направеното от застрахователя възражение за принос на пострадалия се обосновава с предприетото от него внезапно пресичане на пътното платно, на необозначено за тази цел място, в тъмната част от денонощието.

От назначената по делото САТЕ се установява, че при настъпване на произшествието, пострадалият пешеходец П. И. е нарушил правилата за движение – чл.113, ал.1, т.1 и т.2 от ЗДвП, като е навлязъл в платното за движение, без да се съобрази с разС.ието и скоростта на приближаващия се автомобил, на място където няма пешеходна пътека.

От друга страна обаче, както от заключението по САТЕ, така и от задължителната по смисъла на чл.300 от ГПК, влязла в сила присъда N 19/27.11.2019 г. по НОХД 17/2019 г. по описа на ОС - Силистра се установява, че преди произшествието, деликвентът С. е управлявал автомобила в лявата част на лентата в своята посока, близо до разделителната линия, със скорост на движение 60 км/ч, надвишаваща разрешената в градски условия 50 км/ч, с включени къси светлини и въпреки, че е забелязал пресичащия пешеходец, но не предприел нищо, при което в близост до осевата линия е последвал сблъсък. Ударът е започнал между предна лява част на автомобила /на около 0.29м вдясно от левия му край/ и тялото на пострадалия в изправено положение. Към началото на удара пешеходецът е бил с гръб към приближаващия го автомобил и се е движел косо попътно спрямо траекторията му. По ширина на автомобила към началото на удара пешеходецът е бил на линията между средата на автомобила и левия му фар. Ако автомобилът се е движел с включени дълги светлини на фаровете, водачът му би могъл да види пешеходецът от около 100-110 м. Ако автомобилът се е движел с включени къси светлини водачът му би могъл да види пешеходецът от около 40-50 м. От сравняването на опасната зона за спиране с отС.ията на автомобила от мястото на удара към момента, когато е възникнала опасността за движението, вещите лица са заключили, че ако лекият автомобил се е движел с включени къси светлини и със скорост 60км/ч водачът му не е имал техническа възможност да спре преди мястото на удара, а при движение със скорост от 50км/ч и включени къси или дълги светлини, водачът му би имал техническа възможност да спре преди мястото на ПТП.

С оглед на горното, обективно деликвентът С. е могъл да забележи пострадалия на светлините на фаровете си около 40 м напред по посоката на движението си и предприемането на аварийно спиране в този момент, при скорост от разрешената 50 км/ч би позволило в рамките на опасната зона от 33.43 м., лекият автомобил да преустанови движението преди удара. От отговорите на зададените по реда на чл.176 от ГПК въпроси се установява, че деликвентът е възприел силуета на пострадалия, но не е реагирал със задействане на спирачната система на автомобила. В случай, че беше го сторил, при установената скорост на движение от около 60 км/ч за спирането на автомобила са били необходими около 40 м., поради което произшествието или нямаше да настъпи или щеше да настъпи в края на спирачния му път, с по-ниска скорост и вероятно с много по-леки травми за пострадалия, или пък сам пострадалият би променил посоката си на движение и би избегнал сблъсъка. Но от съществено значение е, че деликвентът изобщо не е реагирал на опасността, създадена от пешеходеца, преминаващ на необозначено на пътното платно за тази цел място.

С оглед на горното съдът намира, че възможности за предотвратяване на произшествието биха били налице ако деликвентът С. е управлявал автомобила с допустимата за населено място скорост от 50 км/ч и е реагирал незабавно, в съответствие със задълженията си на водач на МПС, при появата на опасност за движението. Не без значение е и обстоятелството, установено от представената в наказателното производство справка за нарушител водач, че деликвентът С. е бил многократно наказван за предходни нарушения на правилата за движение с наказателни постановления и фишове, девет от които за нарушение на именно на позволената скорост за движение - чл.21, ал.1 от ЗДвП, шест от

които извършени в периода 2008 -2016 г., а в хода на наказателното производство от 02.01.2018 г. до 11.02.2019 г. още три пъти.

Анализирайки механизма на настъпване на вредоносния резултат, съдът намира, че е налице съпричиняване, като вината на пострадалия за настъпване на пътно - транспортното произшествие е 1/5 в сравнение с тази на водача на МПС. В този смисъл размерът на обезщетенията за неимуществени вреди от по 150 000 лв., след определяне на приноса на пострадалия за настъпилия вредоносен резултат, следва да се намалят на 120 000 лева, т.е. след приспадане на изплатените от застрахователя извънсъдебно по 20 000 лева, окончателния размер на обезщетенията е по 100 000 лева за всеки от въззИ.емите.

С оглед на изложеното, съдът приема разглежданите претенции за основателни до размерите уважени от ОС – Силистра, поради което съдебният акт следва да бъде потвърден изцяло.

Претендираната дължима законна лихва върху сумите за обезщетенията за неимуществени вреди съгл. разпоредбата на чл.429, ал.3 КЗ, следва да се изчисли от най-ранната дата измежду следните: датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 ГПК; датата на уведомяване или от датата на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице. В случая, претенциите на ищците са входирани при застрахователя на 06.08.2018 г. Въпреки представените от родителите акт за раждане и свидетелство за граждански брак, от които се установява по безспорен начин родствената връзка с пострадалия, застрахователят неоснователно ги е задължил да представят и удостоверение за родствени връзки, поради което срокът за изплащане на застрахователното обезщетение, не следва да бъде удължаван с времето, през което двама от въззИ.емите са представили изисканите допълнително документи. След като не е изплатил пълния размер на претендираното от близките на пострадалия обезщетения, претенцията за лихва следва да бъде уважена съобразно чл.429, ал.3 от КЗ от датата, на която е предявена застрахователна претенция от увреденото лице – 06.08.2018 г.

Предвид изхода от обжалването и с оглед своевременно направеното искане, придружено с договори за правна помощ, сключени при условията на чл.38, ал.1, т.2, доказателства за регистрация по ЗДДС /номер по ЗДДС – *****/, в полза на пълномощника на въззИ.емите – адв. С. М. Н. от АК-Силистра, на осн. чл.38, ал.2 от ЗА следва да се присъди адвокатско възнаграждение съобразно обжалваемия предмет в минимален размер по реда на чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в общ размер на 24 780 лева с ДДС.

Мотивиран от гореизложеното и на осн. чл.272 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №51/07.07.2022 г. по т.д.131/2021 г. по описа на ОС - Силистра, с което “ЗАД ДаллБогг: Живот и здраве” АД, с ЕИК 200299615, със седалище гр.София е осъдено да заплати на Н. П. И., И. П. И., С. С. И. и И. П. И. от гр.Силистра, ул. „В. Т.“ № 17, вх.Б, ет.2, ап.3, суми от по 100 000 лева на всеки, представляващи допълнително обезщетение (към вече изплатеното от 20000 лева) за претърпени неимуществени вреди от причинената смърт на П. И. И. с ЕГН *****/ (б.ж. на град Силистра, починал на 23.02.2017 год., за което е съставен Акт за смърт № 131 от 25.02.2017 год.) вследствие на пътно-транспортно произшествие възникнало на 23.02.2017 год., около 18.30 часа в гр. Силистра, по ул. „В. Т.“ до дом № 19, виновно причинено от Р. Д. С., ведно със законната лихва върху главницата от 100000 (сто хиляди лева), считано от 06.08.2018 год. до окончателното изплащане на сумата/главницата, на основание чл.432 от КЗ.

ОСЪЖДА ЗАД „ДаллБогг: Живот и Здраве” АД, ЕИК 200299615, със седалище гр.София и адрес на управление, бул. „Г. М. Д.” №1 **ДА ЗАПЛАТИ** на адв. С. М. Н. от АК-Силистра, служ. адрес гр.Силистра, ул.“О.П.” №33, номер по ЗДДС – BG***** като пълномощник на Н. П. И., И. П. И., С. С. И. и И. П. И., всички от гр.Силистра, сумата от **24 780 (двадесет и четири хиляди, седемстотин и осемдесет) лева с ДДС**, представляваща адвокатско възнаграждение за безплатно процесуално представителство по делото, на основание чл.38, ал.2, във вр. с ал.1, т.3 от ЗАДв.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване в едномесечен срок от съобщението до страните пред ВКС на РБългария при условията на чл.280, ал.1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____